

EL TEMPS

Les farmàcies han de dispensar el medicament més econòmic en cas que el pacient tingui una recepta. Si vol el de marca, n'ha de pagar la diferència.

La Comissió Europea acusa les grans farmacèutiques de retardar o impedir l'entrada al mercat de medicaments genèrics, blocant les patents. Mentrestant, la indústria dels genèrics alerta que, si no creix la seva quota de mercat, molts laboratoris perillaran, i la despesa sanitària es dispararà.

Gelocatil contra paracetamol, Neobrufen contra ibuprofè, Clamoxyl contra amoxicilina, Apiretal contra paracetamol per a nens. La indústria farmacèutica de les grans marques contra els fàrmacs genèrics més econòmics, les marques blanques dels medicaments. És una batalla d'abast mundial i de llarg recorregut que cada dia que passa desgasta més el funcionament dels sistemes de salut dels països, que veuen augmentar la despesa sanitària, i també els dos bàndols del negoci dels fàrmacs. Els grans desacrediten els fabricants de genèrics i sovint donen a la societat el

Guerra de patents a la indústria farmacèutica

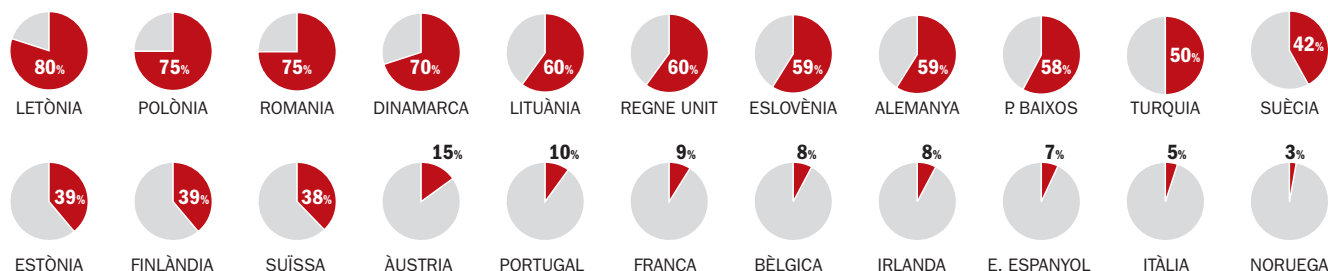
missatge que els genèrics no són tan eficaços com els seus productes amb pedigrí. Han invertit molt en investigació i volen una recompensa. I la indústria dels fàrmacs de baix cost es defensa apel·lant a la contribució a la

sostenibilitat del sistema sanitari i a la R+D que també duen a terme els seus laboratoris.

El punt més cru d'aquesta guerra es visqué el novembre del 2008, quan la Comissió Europea va presentar

Quota de mercat dels medicaments genèrics a Europa

Per volum

Font: Associació Espanyola de Fabricants de Medicaments Genèrics

l'informe preliminar "La investigació al sector farmacèutic", en què denunciava la sospita d'actituds poc legals d'alguns laboratoris farmacèutics per a retardar o entrebancar la comercialització de medicaments genèrics al mercat europeu.

Demandes de patents múltiples per a una mateixa molècula, recursos judicials abusius, pressions sobre les autoritats estatals per a impedir l'autorització d'un genèric i fins i tot pagaments per a convèncer un competidor de renunciar al mercat. Aquest és, segons la UE, el joc brut de grans multinacionals farmacèutiques, com ara la francesa Sanofi-Aventis, la suïssa Aventis, les britàniques GlaxoSmith Kline i AstraZeneca i la nord-americana Pfizer. La UE ja tenia elements per a començar la investigació. A partir d'una mostra de medicaments les patents dels quals ja havien caducat a disset països, l'executiu europeu va calcular que els retards acumulats pels genèrics havien fet perdre al voltant de 3.000 milions d'euros als sistemes de salut de la Unió Europea durant el període 2000-2007.

Ben aviat, la Comissió Europea ha de presentar les conclusions d'aquest estudi. I ja deixa clar que el menor índex de violació de les normes europees antimonopoli que es detecti serà conestat amb expedients sancionadors.

Patents a punt d'expirar. Però les farmacèutiques reconeixen aquestes suposades irregularitats? Les companyies del sector directament implicades en l'informe preliminar creuen que la UE exagera la magnitud dels

obstacles als genèrics i no reconeix la complexitat del mercat. Farmaindustria, una associació que aplega 250 laboratoris farmacèutics de l'estat espanyol, lamenta que Brussel·les acusi la indústria farmacèutica de no fomentar la innovació, per bé que els laboratoris dediquen un 17% dels seus recursos a la investigació. Aquesta patronal també adverteix de les dificultats amb què topa la indústria per a innovar en el desenvolupament de noves molècules a causa de l'elevat nivell de regulació i d'accés a aquests nous fàrmacs.

La corda s'ha tesat molt més a mesura que s'acosten els venciments de patents de fàrmacs de gran consum. Entre el 2009 i el 2011, laboratoris com Pfizer o Novartis veuran com els seus productes, que els reporten entre 171 milions i 45 milions d'euros anuals per medicament, competiran amb els genèrics, amb costos entre un 20% i un 25% més baixos, finançats per la seguretat social dels estats.

Un cas especialment il·lustratiu és el de la nord-americana Merck, que el 2010 perdrà els drets de Singulair, el fàrmac contra l'asma que aporta una sisena part de les vendes de la companyia. Serà un cop molt dur, que potser ni tan sols podrà amortir del tot la recent fusió de Merck amb Schering-Plough, també nord-americana.

Per combatre aquests preus més baixos, les grans farmacèutiques destinen el 10% del pressupost a les estratègies de màrqueting, entre les quals hi ha la formació i informació als farmacèutics i metges, a més dels incentius perquè receptin i dispensin les seves marques.

Però als fabricants de genèrics tampoc no els resulta positiva la política de preus de les grans farmacèutiques, que en molts casos han abaixat el preu dels productes per mirar de competir amb els genèrics. Cal dir que la seguretat social només es fa càrrec del medicament de preu més baix, el genèric, i si el client en vol un de marca, ha de pagar la diferència de la butxaca.

D'una altra banda, la patronal de laboratoris de genèrics de l'estat espanyol denuncia que "un dels principals frens al desenvolupament del mercat de genèrics és el baix preu a què han arribat els medicaments originals". El president de l'AESEC, Raúl Díaz Varela, afegeix que l'estat ha fet una política de despesa sanitària només pensant a curt termini, "per abaixar la factura farmacèutica de forma immediata, però sense una estratègia clara". Aquesta situació, a parer seu, fa que els medicaments caiguin més avall del llindar de la rendibilitat i algunes molècules deixin de comercialitzar-se.

L'estat espanyol és el cinquè mercat farmacèutic més important d'Europa en volum de vendes, darrere d'Alemanya, França, el Regne Unit i Itàlia, i el sisè en producció de fàrmacs.

Fàrmacs més barats. La darrera ordre ministerial espanyola va abaixar una mica més els preus de referència, és a dir, el que s'establirà com a més baix i que per tant pagarà la seguretat social. Els fàrmacs que valien menys de 2 euros baixen d'un 1%, el 5,6% els que costen fins a 4 euros, el 3,8% els que oscil·len entre 4 euros i 8,34, i el 2,1% els que tenen un preu fixat

entre 8,35 euros i 11,99. En canvi, els fàrmacs més cars s'apugen. Per exemple, els que costen entre 12 euros i 29,99, s'encareixen d'un 4,7%, els que van de 30 euros a 89,99, d'un 11%, i finalment, els que costen més de 90 euros seran un 17% més cars.

Respecte a la política de preus dels fàrmacs, el vocal d'Indústria del Col·legi de Farmacèutics de Barcelona, Ramon Bonet, explica que "el resultat de la pressió a la baixa dels preus i del sistema de càlcul dels preus de referència, a més de la fixació dels preus menors sense tenir en compte un mínim de presència en el mercat, és que molts medicaments es troben al llindar, i fins i tot més avall dels límits que fan rendible un medicament. I aquesta és una de les grans queixes de la indústria".

Bonet puntualitza que no tots els medicaments de marca s'han abaratit: "La qüestió és que les autoritats sanitàries fixen preus màxims dels medicaments que, dispensant-se a l'estat espanyol, es paguen amb fons de l'estat. A partir d'aquí, cada empresa és lliure d'aplicar la política de preus que més li convingui, respectant sempre els límits de la legalitat, perquè els criteris de fixació de preus són clarament legislats."

Per què no es venen genèrics?

A l'estat espanyol, només el 7% dels fàrmacs venuts són genèrics, mentre que la mitjana europea se situa al 30%. Els fabricants de genèrics adverteixen que aquesta indústria aporta ocupació i riquesa a l'estat, i que si no s'avança ràpidament, en perilla la viabilitat. Però per què no han arrelat els genèrics tant com a Europa? El Col·legi de Farmacèutics de Barcelona creu que, precisament a causa del sistema de preus de referència, a l'estat espanyol passa que els medicaments de marca s'acaben venent a preu de genèric. De manera que si al percentatge de genèrics hi afegim els medicaments de marca que es venen a preu de genèric, la realitat és que les xifres guarden més proporcionalitat amb les europees.

Sigui com sigui, aquest ajustament de preus no és l'única explicació per al baix consum de genèrics. A parer de

Els laboratoris de medicaments genèrics també duen a terme R+D per treure al mercat els fàrmacs quan han vençut les patents de les grans farmacèutiques, vint anys després de ser registrats.

Ramon Bonet, part de la culpa és atribuïble a l'estratègia de genèrics que han dut a terme les administracions: "Es basen en actuacions a curt termini sobre l'oferta, és a dir, en rebaixes de preu, en comptes d'adreçar els esforços a crear una cultura de genèrics. Calen actuacions per a augmentar les receptes que poden ser ateses amb un genèric i per a posar fi als tòpics que en dificulten la dispensació", conclou el vocal d'indústria del Col·legi de Farmacèutics.

Són igualment eficaços? Com passa amb els productes que es poden trobar en un supermercat, els de *marca blanca* i els que tenen una gran marca al darrere viuen una guerra permanent per a captar clients. I la marca de distribució sol dur penjada l'etiqueta de baixa qualitat, encara que molt sovint el fabricant sigui una marca de prestigi. En el cas dels medicaments genèrics, tots passen els controls pertinents, i hom els pressuposa la mateixa eficàcia que als fàrmacs patentats.

Així doncs, un genèric ha de tenir la mateixa composició que el medicament de marca. No obstant això, en alguns casos particulars es poden assimilar i considerar legalment com a genèrics medicaments que no siguin exactament idèntics, pel fet de tenir, per exemple, una sal diferent del

mateix principi actiu. Sigui com sigui, en tots els casos l'autorització de l'Agència Espanyola del Medicament garanteix la bioequivalència entre genèrics i marques i, per tant, que no hi hagi diferències d'efectivitat.

Els darrers deu anys, les medecines genèriques han portat un estalvi a la factura farmacèutica de l'estat de 6.800 milions d'euros i, malgrat la pressió a la baixa dels preus, els cinc anys vinents es preveu un estalvi de 3.000 milions més.

Entre el 2009 i el 2012 hauran expirat patents molt importants a la indústria farmacèutica, i aleshores potser el sector dels genèrics es començarà a revifar. Mentrestant, continua viu el debat sobre si les patents frenen la innovació o no.

El debat, però, no és nou. Ja era a l'ordre del dia un segle enrere. El 1899, Bayer va obtenir l'àcid acetilsalicílic, però la llei alemanya li impedia de patentar l'aspirina. Ho va poder fer, per fortuna de l'empresa, als EUA, al Regne Unit i a França. Però, després de la Primera Guerra Mundial, Bayer va ser obligada a renunciar a la patent a tot el món i a la marca a diversos països. Avui continua essent la líder en la venda d'aquest fàrmac i una de les indústries farmacèutiques més potents del món.

Gemma Aguilera